

Actualisatie Kerndoelen & Examenprogramma's

ResearchED

/ SLO / Bernard Teunis

/ 05-10-2023

Een doordacht curriculum maak je samen

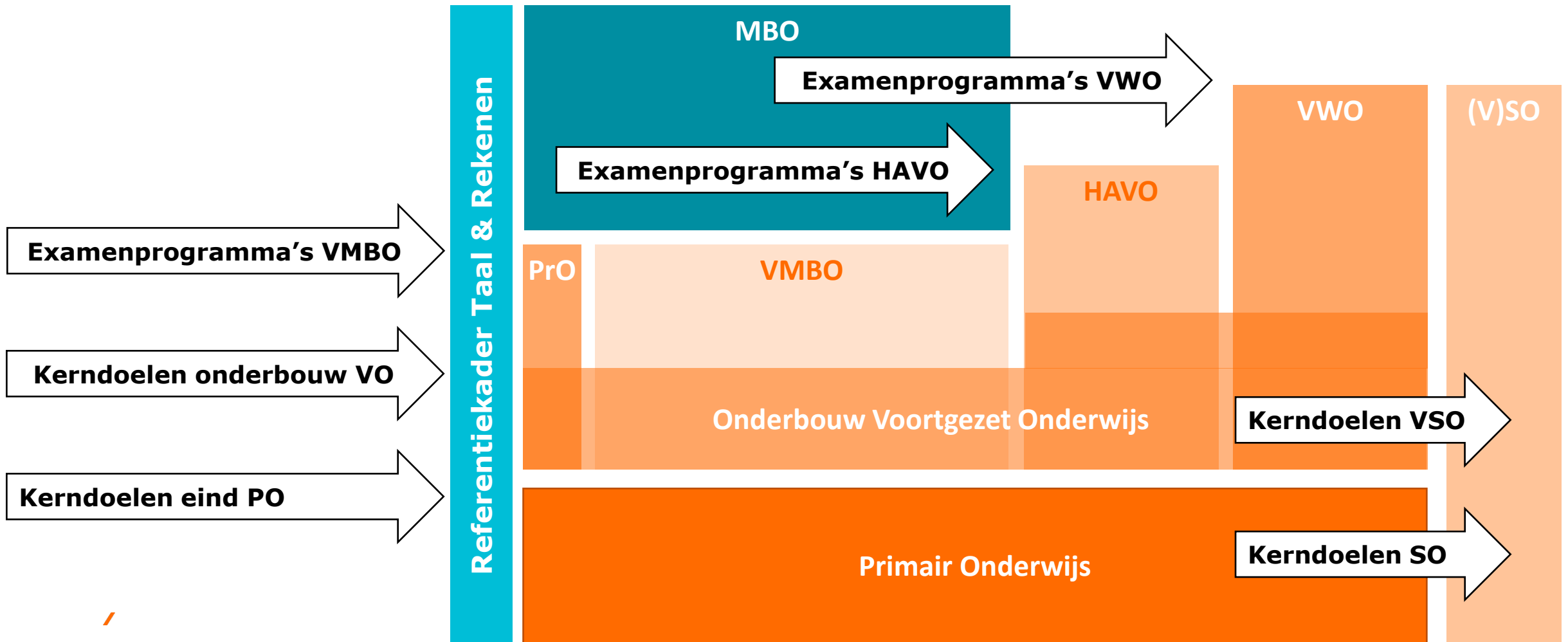
Curriculum en kwaliteit van onderwijs

- Succesvol onderwijs vindt plaats op school
- Leraren en schoolleiders met kennis en kunde van het curriculum, van de didactiek en toetsing.
- Leermiddelen, toetsen en didactiek zijn instrumenten in handen van leraren die de kennis hebben van de toepassing in de praktijk.

Het vraagt om

- Heldere opdracht over de inhoud van het curriculum
- Constructieve afstemming van doelen, activiteiten en toetsing
- Investeren in de professional

Het formele curriculum in Nederland

Curriculum als spoor

Goed onderwijs door heldere doelen

Beoogd curriculum	Wettelijk vastgesteld in kerndoelen, examenprogramma's en referentiekaders Taal en Rekenen.
Uitgevoerd curriculum	Vertaling van doelen door leraren/scholen in de onderwijspraktijk.
Gerealiseerd curriculum	Resultaten en ervaringen van leerlingen in het onderwijs.

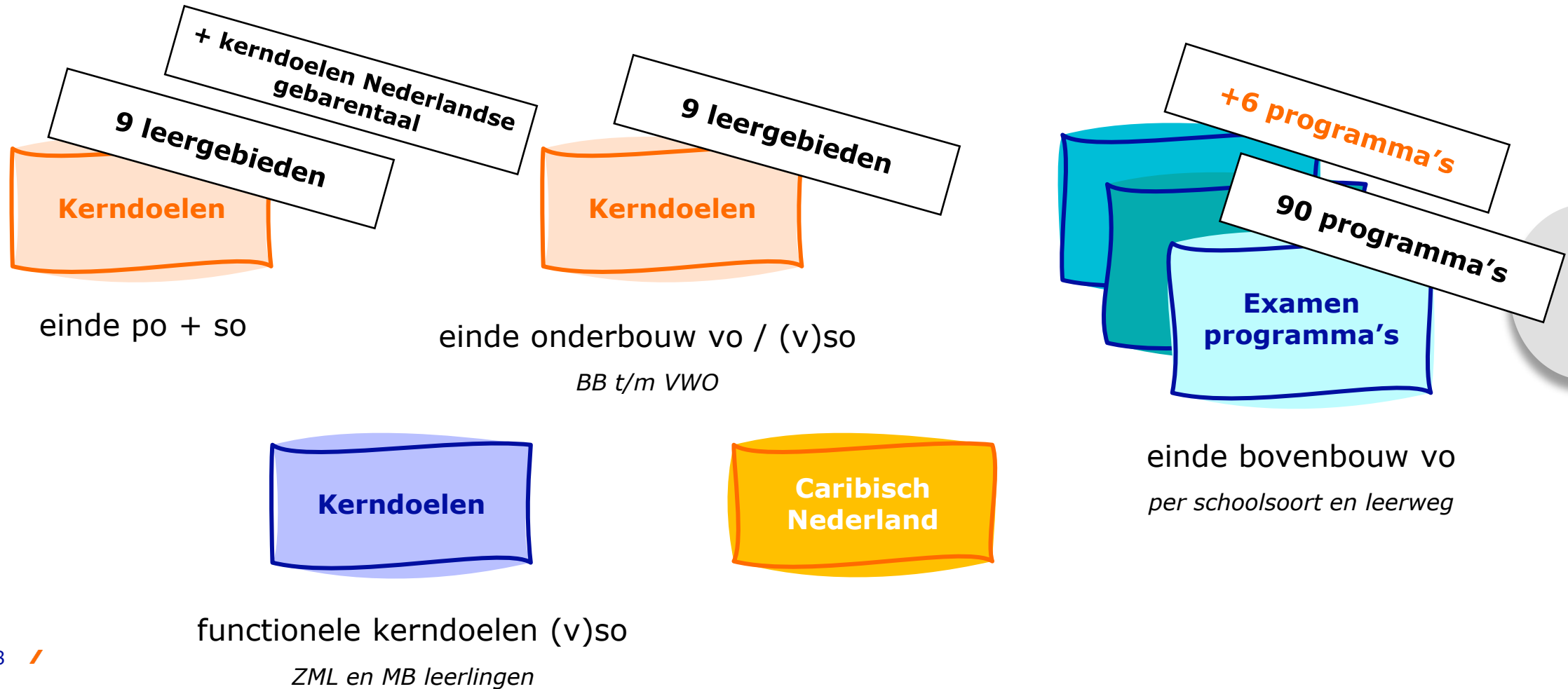
De huidige kerndoelen

- ☐ Achterstallig onderhoud kerndoelen (2006)
- ☐ Formulering is te globaal waardoor er (te) weinig sturing vanuit gaat
- ☐ Doorlopende leerlijnen zijn niet op orde.
- ☐ Referentiekaders taal & rekenen en kerndoelen sluiten onvoldoende aan

Waarom actualiseren?

Kerdoelen en examenprogramma's

Belangrijke knelpunten

Nederlands

Iedereen geletterd?

Verkaveling van inhoud

Verarmd tekstaanbod

Samenhang met vakken

Balans & evenwicht inhouden

rekenen en wiskunde

Iedereen gecijferd?

Procedureel / conceptueel

Maatschappelijke
ontwikkelingen / DG / ICT

Samenhang met vakken

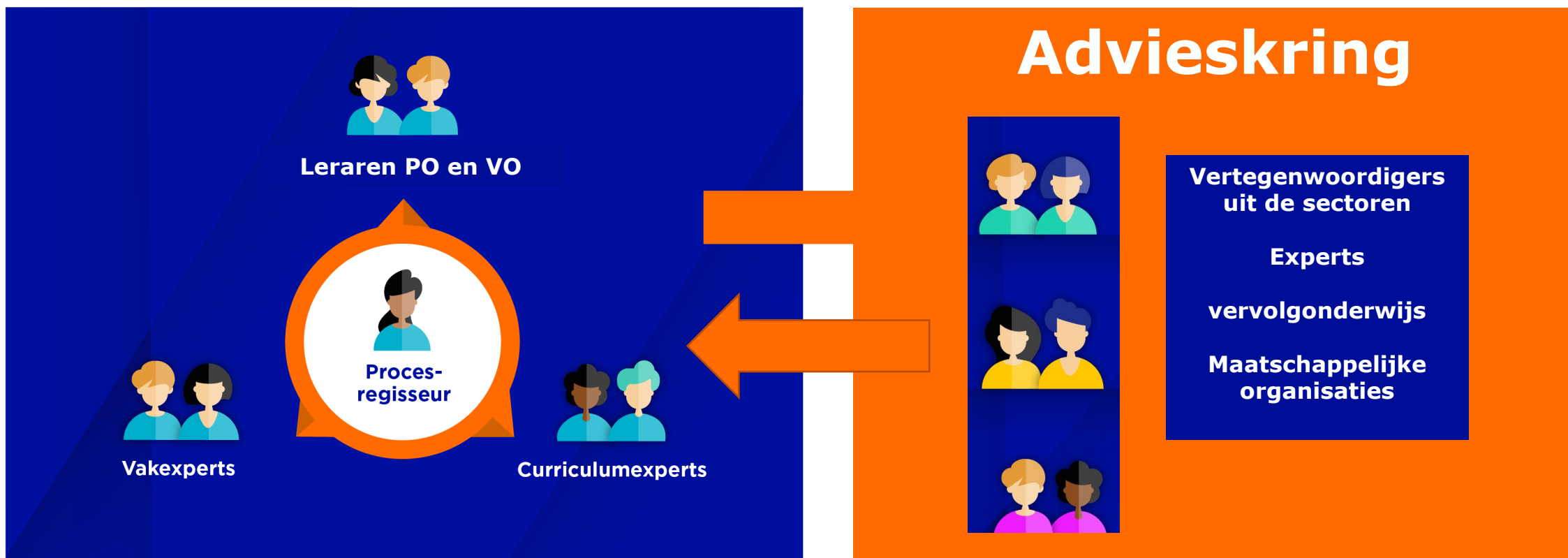
Werkopdracht

In 12 maanden komen tot kerndoelen + voorstel vervolg referentiekaders

Kwaliteitscriteria

- ✓ Ontwerpruimte ontwerp voor 70% van de onderwijstijd
- ✓ Doeldomeinen herkenbare weerspiegeling in de totale set
- ✓ Kansengelijkheid taal en rekenen in leergebieden, diversiteit, LOB, etc.
- ✓ Doorlopende leerlijn drempelloze doorstroom, aansluiting en overgangen
- ✓ Samenhang horizontaal/verticaal en voorkomen van overladenheid
- ✓ Doelformuleringen aanbod, ervaring en beheersing

Een kerndoelenteam

Leermiddelenmakers, educatieve uitgeverijen, toetsontwikkelaars landelijke organisaties

Advieskring

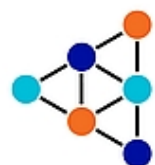

EXPERTISECENTRUM
NEDERLANDS

taal:
unie

Nederlandse Vereniging
van Wiskundeleraren

landelijk
netwerk
taal

LVON

platform
wiskunde nederland

ecent

[VERENIGING
VAN taal spe
cialisten]

LERAREN
COLLECTIEF

Het kerndoelenboekje

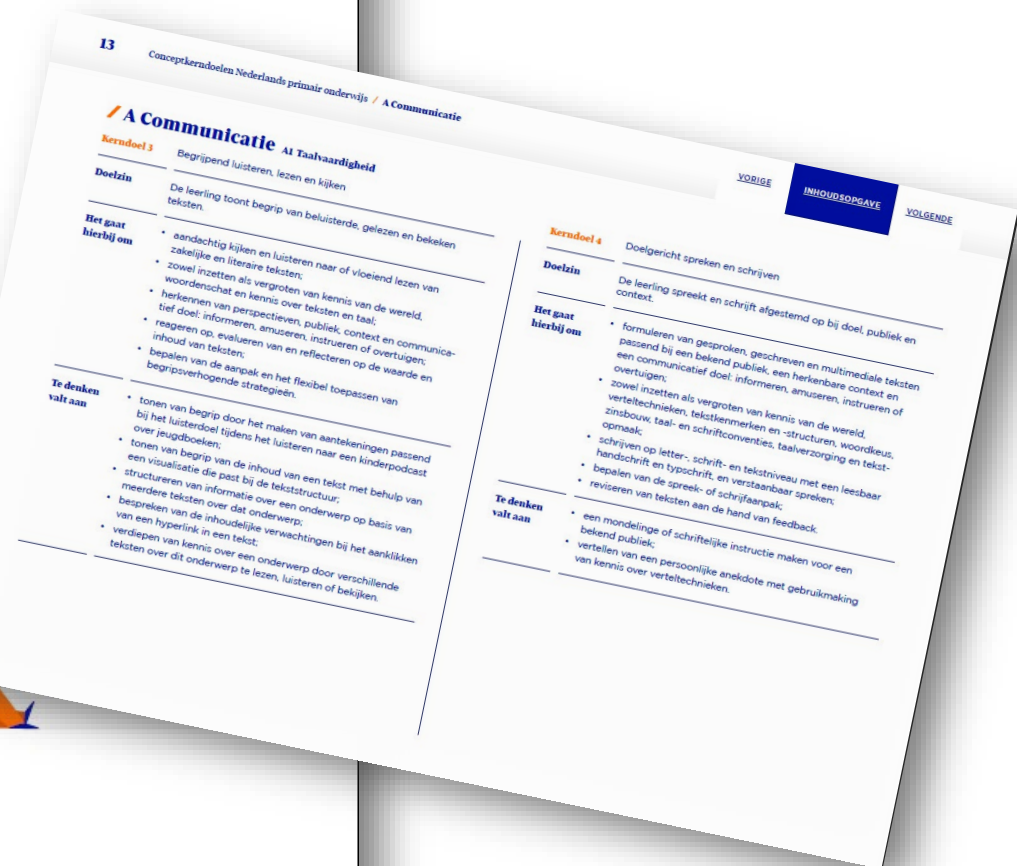
Conceptkerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde

UITGAVE SEPTEMBER 2023

actualisatie
kerndoelen

slo

actualisatie
kerndoelen

A group of diverse children are jumping joyfully on a set of stairs in a school hallway. They have their arms raised in the air, and their expressions are full of happiness. The background shows a typical school environment with posters on the walls and large windows.

Ambitieus curriculum

- ☐ Rijk onderwijsaanbod
- ☐ Aanbod, beheersing en ervaringsdoelen
- ☐ Doorlopende leerlijnen
- ☐ Iedereen taal- en rekenvaardig

Betekenisvol curriculum

- ☐ Brede onderwijsopdracht
- ☐ Kennis, vaardigheden en houdingen in samenhang
- ☐ Kennis over jezelf, de ander en de wereld

Doelformulering - twee typen doelen

Doelen gericht op de leerling

- **Beheersingsdoelen**

Leeropbrengsten: kennis, vaardigheden en houdingen

- **Ervaringsdoelen**

Inspanningen die van leerlingen worden verwacht

Doelen gericht op de school

- **Aanbodsdoelen**

Waar een school in haar onderwijsaanbod voor heeft te zorgen

Vormgeving van leerdoelen

Wettelijke status:	Karakteristiek
	Kerndoel: • doelzin • uitwerking Doelformulering
Geen wettelijke status:	• toelichting

Aanbod, ervaring en beheersing

Kerdoel 1 Taal- en leesomgeving

Doelzin De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving voor alle leerlingen.

Kerdoel 2 Taal in de leergebieden

Doelzin De school stimuleert de taalontwikkeling van de leerling in de andere leergebieden.

Kerdoel 3 Begrijpend luisteren, lezen en kijken

Doelzin De leerling toont begrip van beluisterde, gelezen en bekeken teksten.

Kerdoel 19 Leesvoorkeur

Doelzin De leerling kiest nieuwe teksten op basis van eerdere lees-, luister- en kijkervaringen.

/ Overzicht domeinen, subdomeinen en kerndoelen Nederlands onderbouw voortgezet onderwijs

Domein	Subdomein	Kerndoel
Overstijgend		- Taal- en leesomgeving - Taal in de leergebieden
A Communicatie	A1 Taalvaardigheid	- Begrijpend luisteren, lezen en kijken - Doelgericht spreken en schrijven - Creatief taal gebruiken - Schrijven om te leren - Bronnen onderzoeken - Bronnen verwerken - Reflecteren op taalactiviteiten
	A2 Interactie	- Doelgericht gesprekken voeren - Gesprekken voeren om te leren
B Taal	B1 Taal als systeem	- Vorm en betekenis beschouwen - Schriftelijke taalverzorging
	B2 Taal en individu & maatschappij	- Talige identiteit - Taalvariatie - Taalverandering
C Literatuur	C1 Literatuur als systeem	- Inzicht in verhalende teksten - Verkennen van literaire genres
	C2 Literatuur en individu & maatschappij	- Leesvoorkeur - Functies van literatuur - Tijd en context

Kerdoel 7 Bronnen onderzoeken

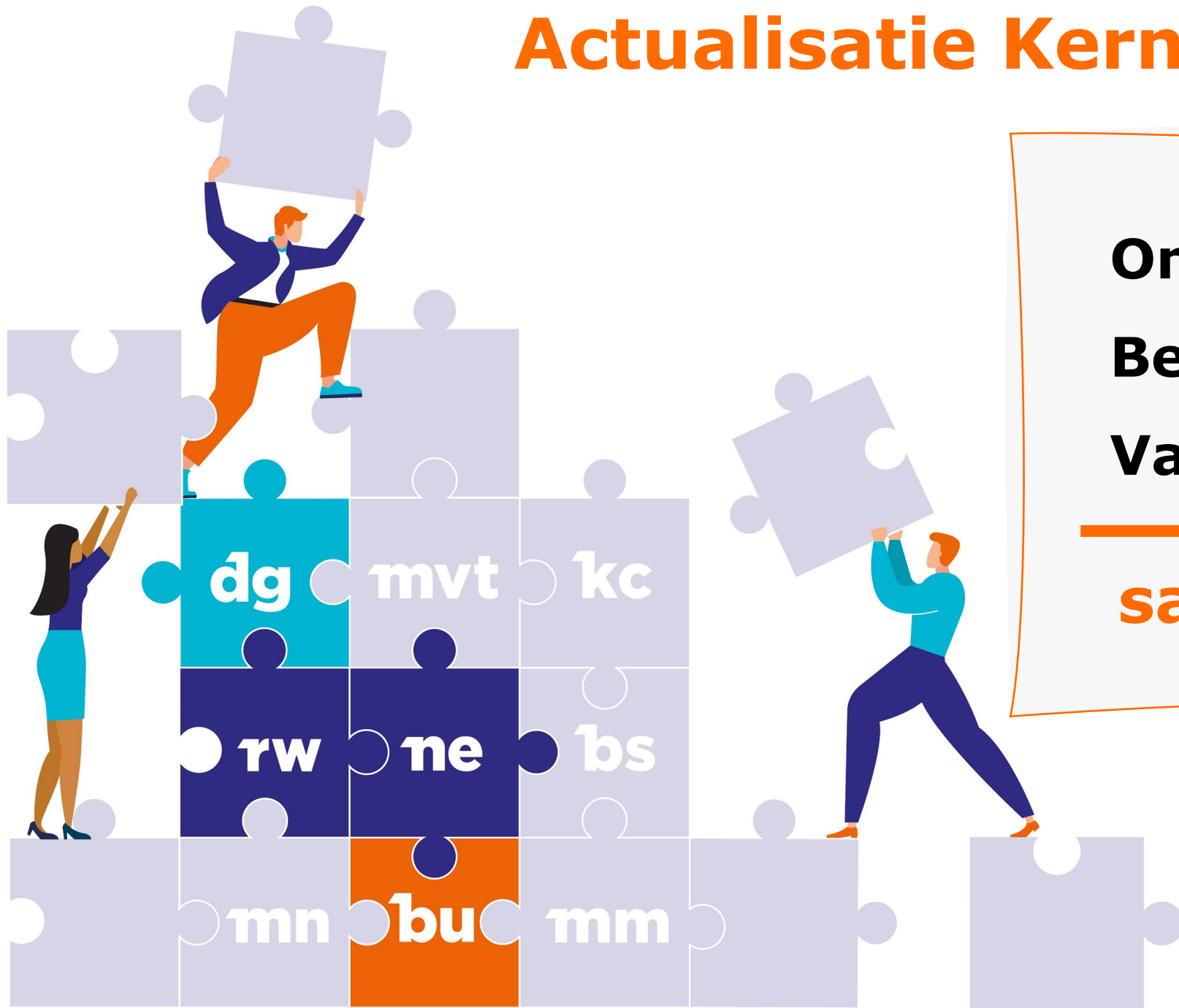
Doelzin	De leerling onderzoekt verschillende bronnen.
----------------	---

Het gaat hierbij om	• beoordelen van betrouwbaarheid op basis van duidelijk aanwezige kenmerken van de bron: maker, communicatief doel en actualiteit; • analyseren en controleren van de inhoud van de bron en onderscheiden van hoofd- en bijzaken, feiten en meningen, perspectieven en framing; • vergelijken en onderscheiden van soorten aangereikte bronnen op basis van betrouwbaarheid en inhoud; • verkennen van zoekmogelijkheden binnen verschillende aangereikte bronnen.
----------------------------	--

Te denken valt aan	• vergelijken en analyseren van verschillende teksten over hetzelfde onderwerp; • uitproberen van verschillende zoektermen bij het onderzoeken van een specifieke zoekvraag; • verkennen van de mogelijkheden en gevaren van teksten geschreven door AI.
---------------------------	--

In havo/vwo 3 valt te denken aan	• cross-checken van een tekst geschreven door AI, door de tekst te vergelijken met andere bronnen.
---	--

Actualisatie Kerndoelen

Ontwikkelen

Beproeven

Vaststellen

+

samenhang

Naar een nieuw examenprogramma en examen in 4 fasen

AANLEIDING: POLITIEK / MAATSCHAPPELIJK / INHOUDELIJK

Examenprogramma

Wat

- › Oplevering van concept-examenprogramma
- › Doelen van het vak (de inhoud van het vakgebied)
- › Verdeling van doelen over centraal examen (CE) en schoolexamen (SE)
- › Vmbo, havo én vwo gelijktijdig
- › Verwante vakken zoveel mogelijk gelijktijdig
- › Consistente architectuur en aanpak voor alle vakken

Wie

- › **Opdrachtgever:** OCW >> geadviseerd door curriculumcommissie
- › **Opdrachtnemer:** SLO
- › In samenwerking met vakverenigingen, vakexperts, leraren en curriculumexperts
- › Betrokkenheid van een grotere groep, waaronder wetenschappers, (toets)experts, etc.

Beproeven kwaliteit examenprogramma

Wat

- › Opgeleverde concept-examenprogramma's gevalideerd en waar nodig bijgesteld, met check op:
 - › relevantie
 - › consistentie
 - › bruikbaarheid
 - › effectiviteit
 - › toetsbaarheid

Wie

- › **Opdrachtgever:** OCW
- › **Opdrachtnemer:** SLO
- › In samenwerking met vakverenigingen, vakexperts, leraren, curriculumexperts en toetsexperts (CvTE/Cito)

Uitwerking van schoolexaminering

Wat

- › Oplevering van handreikingen (niet voorschrijvend)*
- › om scholen te ondersteunen bij de ontwikkeling van hun schoolexamens
- › om bij te dragen aan kwaliteitsborging door aan SE-toegewezen doelen te specificeren

Wie

- › **Opdrachtgever:** OCW
- › **Opdrachtnemer:** SLO
- › In samenwerking met vakverenigingen, vakexperts, leraren en toetsexperts

Uitwerking van centrale examinering

Wat

- › Oplevering syllabi (voorschrijvend)
- › specificeren van aan CE-toegewezen doelen als basis voor de uitwerking van centrale examens en als gereedschap voor leraren om hun leerlingen op het centrale examen voor te bereiden

Wie

- › **Opdrachtgever:** OCW
- › **Opdrachtnemer:** CvTE
- › In samenwerking met vakverenigingen, vakexperts, leraren en curriculumexperts (SLO)

* Scholen zijn zelf verantwoordelijk voor schoolexaminering. Handreikingen ondersteunen leraren bij het vormgeven ervan.

De vervolgstappen

- ☐ Ontwikkeling van kerndoelen
- ☐ Beproeven in de onderwijspraktijk
- ☐ Voorwaarden voor implementatie
- ☐ Wetgevingstraject, vaststellen, inwerkingtreding
- ☐ Implementatie, leerlijnen en leermiddelen

Hoe verder?

Stationsplein 1
Postbus 502
3800 AM
Amersfoort

+31 033 484 08 40
actualisatieonderwijsdoelen@slo.nl
www.actualisatiekerndoelen.nl

An illustration of a person with dark skin, wearing a blue cap, a blue t-shirt, and orange pants, sitting on a blue triangular shape and reading an orange book. A large grey vertical rectangle is behind them, and a small teal triangle is to the right.

SLO is het landelijk expertisecentrum voor het curriculum in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs in Nederland. Samen met het onderwijsveld actualiseert SLO de kerndoelen en examenprogramma's. Wil je weten wat SLO nog meer doet? Bezoek onze website www.slo.nl.